

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

סיון תשפ"ג גיליון 724
נא לא לעיין בגליון בשעת התפילה

מגילת רות - שבועות

לסדר את המגילה

לפניכם רשימת נושאי המגילה בסדר מעורבב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר המגילה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהמגילה.

א. חזרת נעמי ורות לשדה מואב

ו. שושלת דוד המלך

י. רות מלקטת שבלים בשדה בועז

ל. בועז נושא את רות וצאצאיהם

ל. מיתת משפחת נעמי

ג. רות יורדת בלילה לגורן בועז

ע. פלוני אלמוני הגואל מסתלק

מקרבתו לנעמי

פ. פרידת ערפה מנעמי ורות

ש. בועז נוטה לרות חסד

ש. אלימלך ומשפחתו יורדים למואב

"

שאלה לשולחן החג

"וישי הוליד את דוד"

כתוב בגמרא (שבת ל): אמר דוד לפני הקב"ה, רבש"ע, "הודיעני ד' קציל". אמר לו, גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר ודם, "ומדת ימי מה היא" - גזרה היא מלפני שאין מודיעין מדת ימיו של אדם. "ואדעה מה חדל אני", אמר לו, בשבת תמות. 'אמות באחד בשבת', אמר לו, כבר הגיע מלכות שלמה בנך ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא.

ובירושלמי (ביצה פ"ב ה"ה) כתוב שדוד המלך ע"ה נפטר בחג השבועות, ונמצא אם כן שבאותה השנה שבועות חל בשבת, וששלמה מלך בחודש סיון. ויש לבאר אם כן את דברי התוס' (ר"ה ב: וג.) שהביאו שמלך שלמה בניסן.

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן החג. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"אקדמות מילין"

המנהג לומר לפני קריאת התורה את הפיוט 'אקדמות', שחיבר רבי מאיר, שחצה את נהר הסמבטיון בשבת מפני פיקוח נפש. ומצאנו במקורות דעות שונות בעניין מיקומו של נהר הסמבטיון: א. בדמשק. (ילקו"ש) ב. נהר גוזן [בגבול טורקיה-עיראק ואפגניסטאן]. (רמב"ן) ג. נהר הגנגס שבהודו. (ספר יוחסין) ד. נהר פרת [טורקיה-סוריה-עיראק]. (משמיע ישועה לאברבנאל) ה. נהר הזב הגדול שבחדייב. (פרחי צפון) ו. סמוך לים הכספי. (שא"י) ז. מהלך 40 יום במדבר מהעיר עדן שבתנימן. (רע"ב) ח. מעבר לנהרות סודאן וחבש בדרום כוש. (אלדד הדני) ט. בעיר חינא שבסין. (ספר הברית) י. ביבנה. (ספר סבוב) יא. מסתירים לנו אותו מהשמיים. (בעל הקה"י) יב. ביהודה. יג. בדרום מצרים.

"ישלם ד' פעלך, ותהי משכורתך שלמה"

כשבוועז שמע אודות כל קורותיה של רות ועל החלטתה לדבוק בעם היהודי, אמר לה: "ישלם ד' פעלך, ותהי משכורתך שלמה". ויש לבאר, שיש חילוק בין פועל לשכיר. פועל ואומן מקבלים שכר עבור פעולתם ומעשי ידיהם. לדוגמא, חייט המקבל שכר תמורת הבגד שהכין, וזה נקרא 'פעולה', שמקבל תשלום עבור פעולתו. השכיר, לעומת זאת, מושכר לזמן קצוב, ומקבל שכר תמורת הזמן, כמה שיספיק בזמן זה. על קיום מצוות אנו מקבלים שכר כ"פועל", שעל כל מצוה ומצוה מקבלים שכר על עשייתה. לכן, אמר בועז לרות שעל מצוותיה: "ישלם ד' פעלך". אולם, על עצם זה שבאה להתגייר, וקיבלה על עצמה לעבוד עבודה תמידית את הקב"ה, גם אם לא תגיע שום מצוה לידה, על כך תקבל שכר כשכיר: "ותהי משכורתך שלמה" - כלומר, שכר תמידי, ומדוע? "כי באת לחסות תחת כנפיו", מפני שבאת לחסות ולהיות חלק מהעם היהודי, ובה נעשתה כשכירה לכל חייה. (מלב"ם)

"יעש ד' עמכם חסד"

בילקוט שמעוני (רמז תרא) על פסוק זה, הביא: 'אמר ר' זעירא, המגילה הזו, אין בה לא טומאה ולא שהרה, לא היתר ולא איסור, ולמה נכתבה? ללמדך שכר של גומלי חסדים'. ויש לבאר מדרש זה שהרי מצינו מספר הלכות שלמדו חכמים מפסוקים שונים שבמגילת רות, כגון: קנין חליפין (ב"מ מז). שכל דיניו נלמדים מהמגילה, דיני יציאה מא"י לחו"ל (ב"ב צא), עניין ברכת חתנים שהיא בעשרה (כתובות ז), סדר קבלתם של גרים (יבמות מז), התקנה שיהא אדם דורש בשלום חבירו בשם (מכות כג:), בגדי שבת מיוחדים (שבת קיג:), וכן שלא יצא ת"ח יחידי בלילה (חולין צא:), ומדוע כתוב במדרש שאין במגילה דינים. ויש לומר: א. עיקר המגילה נכתבה לעניין לימוד שכר טוב לגומלי חסדים. ועתה שנכתבה, כעת ניתן ללמוד ממנה אף הלכות. (טעמא דקרא) ב. הכוונה שרוב מעשיה וסיפוריה אינם צורך הלכה. (מתנות כהונה) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א 'שאלה לשולחן החג' תשפ"א)

עתיקות התורה בכל השנה!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלוך לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'ביין'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. אלימלך ונעמי קרויים __ (י"א שזה על שם מקומם)
- ב. אלימלך ומשפחתו עזבו מ__ לשדה מואב
- ג. בועז אמר בהתחלה לרות: "יש __ קרוב ממני"
- ד. רות לא הלכה אחרי הבחורים "אם __ אם עשיר"
- ה. לאחר שבועז נשא את רות, השי"ת נתן לה -
- ו. המילה הראשונה במגילת רות
- ז. פעולת הפרדת המוץ מן התבואה נקראת כך
- ח. אחד מאבות אבותיו של דוד המלך
- ט. הנשים אמרו לנעמי שרות __ לה משבעה בנים
- י. אבי דוד המלך
- כ. בעלה של ערפה
- ל. בועז הרשה לרות __ גם בין העומרים
- מ. בתוך מה נתן בועז לרות שש שעורים?
- נ. סביו של בועז
- ס. "רחצת ו __ ושמת שמלותיך עליך"
- ע. כמה אנשים מזקני העיר אסף בועז?
- פ. כך מכונה במגילה הגואל הקרוב
- צ. כך היו מכנים, עומרים די קטנים
- ק. בועז נתן לרות לאכול ממנו
- ר. אחד מאבות אבותיו של דוד המלך
- ש. הן נתנו לעובד את שמו
- ת. קנין חליפין כך נקרא במגילה

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. כך נעמי ביקשה מבנות בית לחם שתקראנה לה
- ב. הסיבה בגללה עזב אבימלך את ארץ ישראל
- ג. "מובדלים אנו משאר עמים ב __ מצוות" (רש"י)
- ד. סב ונכדו
- ה. בועז היה משבט זה
- ו. "מעם ד' אלוקי ישראל אשר באת לחסות __"
- ז. בעלה השני של רות
- ח. "בתי הלוא אבקש לך _ אשר ייטב לך"
- ט. אלימלך ומשפחתו ירדו למואב "בימי __ השופטים"
- י. חמותה של גיבורת המגילה
- ך. בעלה של נעמי
- ל. בועז אמר לרות שהיא "אשת __"
- ם. כאן, פה
- ן. כיצד אנו נקרא, למקום בו זורים את התבואה?
- ס. אלימלך היה עשיר, גדול ו __ הדור (רש"י)
- ע. יתפרסם
- ף. ערפה הפנתה __ לחמותה
- ץ. אחד מאבות אבותיו של דוד המלך
- ק. "ו __ ערפה לחמותה ורות דבקה בה"
- ר. במגילת רות אנו לומדים על קנין זה
- ש. נעמי אמרה: "זקנתי מהיות ל __"
- ת. נעמי הייתה __ לעובד

ואלה שמות

"וישי הוליד את דוד"

איזה שם נוסף היה ל"ישי" (התשובה במדור התשובות)

מן המדרש

פעם אחת, אדריאנוס הקיסר, ישחקו עצמותיו, שאל את רבי יהושע בן חנניה ואמר לו: "אני טוב ממשה רבך". שאל אותו רבי יהושע בן חנניה: "למה? למה כוונתך?" ענה לו אדריאנוס: "שאני חי והוא כבר מת, וכתוב: 'כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת' (קהלת ט,ד)". אמר לו רבי יהושע: "האם יכול אתה לגזור שלא ידליק אדם אש שלושה ימים?" אמר לו: "בוודאי", ומיד הוציא הקיסר אדריאנוס גזירה לפיה אסור על כל האנשים בעיר להדליק אש בשלושת הימים הקרובים. כשירד הערב עלו שניהם על גג הארמון, וראו לפתע תימרות עשן עולים מרחוק. אמר לו רבי יהושע: "מה זה? הדליקו אש?" ענה לו הקיסר: "כנראה שהשר חולה, והרופא שביקר אצלו אמר לו שעד שלא ישתה חמין - לא יתרפא". אמר לו: "תיפח רוחך, עוד כשאתה קיים - בטלה גזרתך. אבל משה רבינו, משעה שגזר עלינו: 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת' (שמות לה,ג), לא מדליק יהודי אש בשבת מימיו, ועדיין לא נתבטלה גזירתו עד כעת, ואומר אתה כן, שאתה טוב ממנו?!" (מתורגם ע"פ מדרש רבה רות פרשה ג'). (ע"פ מדרש רבה)

מילה במגילה

באה לפני המלך,
וקנתה סל מלח,
בתוספת בגד ארוך,
ללא קרע בשרוך.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 4 אותיות המופיעה במגילה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

שעשועי דאורייתא

"אפרתים"

מי עוד בתנ"ך כונה 'אפרתי'?

מצאו נא במגילה:

1. שמונה פסוקים שאינם מתחילים באות ו'.
2. שם של פיוט בהגדה של פסח.
3. היריק ללא אות מעליה.
4. ארבע מילים רצופות שמסתיימות באות מ'.
5. שלושה מתוך שבעת המינים.
6. אות המופיעה פעמיים ברצף. (7 תשובות)
7. שמות של שני אנשים המופיעים אף בספר במדבר.

ושפני טמוני חול

כמה שנים היה רות?

"זשים אקבר"

דברים אלו אמרה רות לנעמי כתגובה לדברי נעמי שיש בית קברות מיוחד להרוגי בית דין. ויש לבאר את שינוי הלשון לפתע של רות מדבריה עד כה, ומדוע לא המשיכה לדבר באותו מטבע לשון שבו השתמשה עד כה: "באשר תיקברי אקבר"? אלא, הגמרא (סנהדרין מו:) כותבת שהרוגי בית דין שנקברו בבית הקברות של בית דין, מוצאים משם לאחר שהרקיבו ומעבירים אותם לקברי אבותיהם. אם כן, לא שייך לרות לומר לנעמי שתיקבר באותו המקום איתה, שהרי את נעמי יוליכו לקברי אבותיה, בשונה מרות הגיורת שתישאר במקומה. (עיון יעקב)

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן המגילה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ותאמר רות אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאהריך כי באשר תלני אליך עמך עמי ואלקיך אלקי".
2. "ואלה תולדות יהודה יהודה הוליד את פרץ ופרץ הוליד את הצרון".

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: מתי יש חיוב לכהן לפדות את בנו הבכור? - אם נשא פסולה ובנו הבכור הינו חלל, הרי הבן חייב בפדיון הבן. (שו"ע יו"ד ש"ה י"ט) **לסדר את המגילה** - "שלף איש נעלו". **חידון א' ת'** - אפרתיים, בית לחם, גואל, דל, הריון, ויהי, זריה, חצרון, טובה, ישי, כיליון, ללקט, מטפחת, נחשון, סכת, עשרה, פלוני אלמוני, צבתים, קלי, רם, שכנות, תמורה. **חידון א' ת' הפוך** - מרא, רעב, תרי"ג, עובד דוד, יהודה, תחת כנפיו, בועז, מנוח, שפוט, נעמי, אלימלך, חיל, הלום, גורן, פרנס, יודע, עורף, פרץ, תישק, סודר, איש, אומנת. **שעשועי דאורייתא** - אלקנה, ישי, ירבעם. 1. הפסוקים שמתחילים במילים: "יתן", "שבנה", "הלהן", "באשר", "אני", "עיניך", "ישלם", "ליני". 2. "ויהי בחצי הלילה". 3. "שמלתך". 4. "העם עדים אתם היום". 5. חיטים, שעורים, תמר. 6. בבקר, הייתי, ככל, ללכת, ממשפחת, שש, לתת. 7. יהודה, פרץ, עמינדב, נחשון. **ואלה שמות** - נקרא נחש כי מת בעטיו של נחש. (ובמדרש תנחומא (תשא) כתוב שהיו לו ארבעה שמות, אך לא מפורטים שמותיו) **מילה בפרשה במדבר** - עדה. "היא הצהירה על שמה" היא נתנה הצהרה=עדות ולכן היא עדה וגם: עדה הוא שם של אישה, "לפני שעבר בדממה" עבר=עדה (רש"י איוב כח,ח), "אדם ששם תכשיטים" - עדה (ענד) תכשיטים, "על קבוצת הפליטים" - קבוצת אנשים קרויה 'עדה'. **טמונות בפרשה** - 1. "פלוני אלמוני" (ד,א), 2. "ותשתיהו בחיקה" (ד,טז), 3. מ-חלון "מחלון" (א,ב), 4. "המטפחת" (ג,טו), 5. "אגלה אזנך" (ד,ד), 6. "כי באשר תלכי אלך" (א,יז), 7. "וטבלת פיתך בחומץ" (ב,יד), 8. שתי הלחם הקרבים בשבועות. 9. "הקוצרים" (ב,ה), 10. "אם דל אם עשיר" (ג,י), "אני מלאה הלכתי וריקם השבני" (א,כא), 11. "+שבועות=שבועות. 12. ערפה חזרה לאחוריה ורות המשיכה בדרכה. (א,יד), 13. "שש שעורים" (ג,טו) **טמונות בהפטר** - 1. "כמראה הקשת אשר בתוך הענן" (א,כח), 2. "החשמל" (א,ד) "ומן האש יוצא ברק" (א,יג), 3. "ככף רגל עגל" (ז,א), 4. "כעין הקרח" (א,כב) **שאלה לשלח השבת אזור** - שאלנו: כיצד כותב תרגום יונתן בן עוזיאל שעל עם ישראל להיות רחמנים, כמו הקב"ה שציוה על איסור אותו ואת בנו. הרי כתוב בגמרא (מגילה כה.) שמתקין את מי שאומר בתפילתו 'על קן ציפור יגיעו רחמיך' מפני שעושה את מדותיו של הקב"ה רחמים ואינן אלא גזירות. כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. לומר שהקב"ה ציווה מצוה זו מפני שהוא רחמן - אין לומר. אך ניתן לומר שהכוונה היא שציוה אותנו במצוה זו כדי לחנך אותנו לרחמנות. 2. רק אין לומר זאת בדרך של תפילה ולשבח בכך את הקב"ה. (תוי"ט) 3. זו מחלוקת ע"פ הגמרא שם. (יפה תואר) 4. אין לומר שאנו עושים את המצוה מפני שאנו יודעים מה תכליתה ויסודה, אלא עלינו לקיים בתמימות.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים ממגילת רות, מפיוז רש"י ועיניו שבועות.

(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

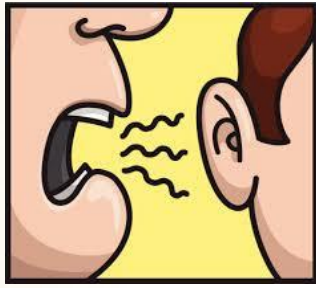
אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)

אשמח לקבל רעיונות, חיזוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com

כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות במגילה

מקרא רמת קושי: רגל קשה

5

4

3

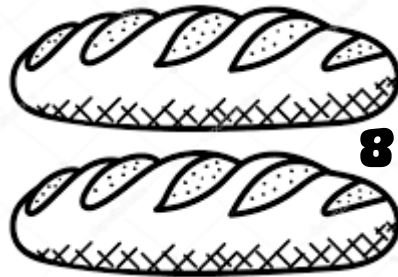
2

1

6

8

7

9

12

11

10

13

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
"היאך אני נכנס לתוך אהליהם לדעת
מניין יונקיהם" (רש"י ג,טז)

טמונות בהפטרה

הפטרת שבועות

"ויהי בשלושים שנה" (יחזקאל א-כח. ג יב)

4

3

2

1

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש!

חידות ומשימות לכל הגילאים לחוויה משפחתית מושלמת! - לפרטים ולהזמנות: 052-766-5775